

Lietuvos Respublikos Prezidentui

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei

Lietuvos Respublikos Ministrėi Pirmininkei

Lietuvos Respublikos Seimo nariams (pagal frakcijas)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Jaunimo reikalų agentūrai

Lietuvos savivaldybių asociacijai

POZICIJA

DĖL JAUNIMO TESTO ĮGYVENDINIMO NACIONALINĖJE JAUNIMO REIKALŲ TARYBOJE IR SAVIVALDYBIŲ JAUNIMO REIKALŲ TARYBOSE

LiJOT Asamblėja Nr. 60

202 m. spalio 19-20 d.

Vilnius

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (toliau – LiJOT), didžiausia nevyriausybinė jaunimo organizacija Lietuvoje, vienijanti 62 nacionalines jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas, savivaldybių jaunimo organizacijų tarybas, atstovaudama savo narių nuomonei ir interesams, atsižvelgdama į tai, kad Lietuvos jaunimo politikos sistema yra išvystyta plačiai ir nuosekliai, nors užtikrinanti jaunimo įsitraukimą į sprendimų priėmimą nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu jaunimo reikalų tarybų lygmenyje, pastebime, kad tiesioginė nacionalinės ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos galėtų būti įtvirtinta dar plačiau – pasisakome už jaunimo testo priemonės įtvirtinimą ir tokios funkcijos vykdymą deleguojant nacionalinei jaunimo reikalų tarybai ir savivaldybių jaunimo reikalų taryboms.

Europos Sąjungos jaunimo testas – Europos jaunimo forumo iniciatyva Europos Sąjungos lygmenyje, siekianti užtikrinti, kad teisės aktai, kurie yra priimami Europos Sąjungos institucijose, atsipindėtų ir atsižvelgtų į jaunų žmonių nuomonę.

Argumentai, kuriais remiantis Europos jaunimo forumas siūlo įtvirtinti jaunimo testą Europos Sąjungos lygmenyje, yra šie:

- Idealiu atveju, visuose teisės aktuose, kurie yra svarstomi ir priimami, būtų atspindima jaunų žmonių nuomonė Europos Sąjungos mastu – šiuo metu tai yra amžiaus grupė, kuri yra sunkiai pasiekiamo.
- Jaunimo testas nėra nauja priemonė – ji veikia Austrijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje nacionaliniu lygmeniu, o Flandrijoje, Belgijoje – regioniniu lygmeniu.
- Europos mastu jaunimas sudaro 25 procentus visuomenės – tokio pobūdžio iniciatyva leistų užtikrinti, kad būtų nuosekliau atsižvelgiama į ketvirtadalio Europos visuomenės interesus.¹

Europos jaunimo forumo siūloma Europos Sąjungos jaunimo testo koncepcija remiasi 5 principais:

- Aktualumo įvertinimas ;
- Prasmingas įsitraukimas
- Teisės aktų įtakos jauniems žmonėms įvertinimas
- Priemonių, kurios turėtų atsverti galimus neigiamus padarinius, kuriuos galėtų patirti jauni žmonės, ypatingą dėmesį atkreipiant į grupes, gyvenančias pažeidžiamose situacijose, numatomas įgyvendinimas praktikoje;
- Skaidrumas.²

Europos jaunimo forumo iniciatyva buvo įvertinta ir Europos Komisija 2024 metų sausio 10 dieną įsipareigojo įgyvendinti „Youth Check“ iniciatyvą.

Jaunimo reikalų departamento (dabar – Jaunimo reikalų agentūros) prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus įsakyme dėl savivaldybių jaunimo reikalų tarybos veiklos organizavimo ir vertinimo rekomendacijų patvirtinimo yra nustatyta, kad SJRT turėtų nagrinėti su jaunimo politika savivaldybėje susijusius klausimus ir teikti savivaldybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl jaunimo politikos, jos įgyvendinimo, jaunimo politikos įgyvendinimo priemonių finansavimo prioritetų savivaldybėje, su jaunimo politikos įgyvendinimu savivaldybėje susijusių teisės aktų projektų bei siekti kitų tikslų ir vykdyti funkcijas, numatytas savivaldybės tarybos patvirtintuose SJRT nuostatuose.³ Nacionalinė jaunimo reikalų taryba – **Jaunimo reikalų taryba** (toliau – Taryba) yra prie Jaunimo reikalų agentūros (toliau - Agentūra) visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija, kuri sudaroma lygiateisės partnerystės pagrindu iš valstybės institucijų, įstaigų ir skėtinių nevyriausybinių jaunimo organizacijų deleguotų atstovų. Tarybos sprendimai Agentūrai yra patariamojo, rekomendacinio pobūdžio. **Tarybos uždavinys** – nagrinėti svarbiausius jaunimo politikos klausimus ir teikti Agentūrai pasiūlymus dėl jaunimo ir

¹ <https://www.youthforum.org/topics/eu-youth-test>

² *Ibid*

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/ef76436270fe11e99ceae2890faa4193?ifwid=5v2xfh2e6>

jaunimo organizacijų reikmes atitinkančios jaunimo politikos įgyvendinimo. ⁴

Nacionalinė jaunimo reikalų taryba ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos neturi formalaus įgaliojimo teikti išvadas dėl teisės aktų, kurie yra priimami – vadinasi, kad nacionalinės jaunimo reikalų taryba arba savivaldybės jaunimo reikalų tarybos galimybė aktyviai įsitraukti į teisėkūros procesus priklauso tiesiogiai nuo pačių jaunų žmonių iniciatyvos. Manome, kad būtų tikslinga nacionalinei jaunimo reikalų tarybai ir savivaldybių jaunimo reikalų taryboms įtvirtinti funkciją teikti išvadas dėl priimamų teisės aktų, kurie galėtų daryti įtaką jaunų žmonių kasdienybei.

Manome, kad Lietuvos jaunimo politikos sistemai būtų naudinga užtikrinti, kad patariamasis jaunimo reikalų tarybos galėtų nuosekliai prisidėti prie teisėkūros procesų teikiant savo išvadas dėl priimamų teisės aktų, dėl tos priežasties Lietuvos jaunimo organizacijų taryba palaiko jaunimo testo priemonės praktinį įgyvendinimą Nacionalinės jaunimo reikalų tarybos ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų rėmuose, įgalinant šias tarybas dar aktyviau įsitraukti į teisėkūros procesus, užtikrinant dar kokybiškesnį teisėkūros procesą.

Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos Prezidentas

Umberto Masi